

TELEGRAFUL ROMÂN.

Telegrafulu este de doua ori pe septemana: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nr. 15. ANULU XII.

Sabiu, in 20 Februaru 1864.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Industria noastră fiitoare.

(Continuare si capetu.)

(c.) Amintindu noi de unu punctu alu tierii noastre, nu amu ignoratu nici de cum pe celelalte, nu numai din tier'a noastră ci din totu teritoriulu român si deploramu casurile aceste de negrigire si nepasare, către tiner'a noastră industria fiitoare, ori unde voru fi.

Urméza dara, ca ce e reu sa delaturamu cu ori ce pretiu, si ce avemu deja bunu, de aru fi numai unu simbare câtu de micu, se spriginimu iera cu ori ce pretiu, pentruca numai in modulu acest'a ne vomu incetatién, numai in modulu acest'a ne vomu putea civilisá in massa.

Se cautamu bine la secululu nostru si vomu vedé, ca classea cetatiéna jóca rol'a cea dintâiu in tote tierile civilisate. Ea tiene chieile tesaurulu in mâna, ea trece prin manile ei bunatátile lunei, ea imparte averile in susu si in giosu. Cetâti dara, cetâti ne trebuie si la aceste nu mai trebuie se ajungemu, neci prin tunuri, nici cu baionete, ci cu aculu, cu bard'a, cu gilaulu, cu sul'a si alte instrumente folositóre omenimei, instrumente de constructiune, ear nu de destructiune. Poporulu, carele scie manú bine aceste instrumente nu are se téma apoi de perire, nu are sa se téma, ca ii va fi prea angustu pamentulu, care-lu possede, dincontra atunci tota gl'a contine pâne si auru, pentruca puterile cele multe de lucru ceru mai multu nutrementu, si suntu totdeodata si in stare de a multumi mai bine pre producatorulu nutrementulu, va se dica de industria este legata si o stare mai buna a agriculturei.

Esemples in privinti'a acest'a aru fi multe, care le amu putea aduce inainte. Vomu aduce mai antâiu Belgiulu, a carui aria nu cuprinde mai multu decâtu 536.63 mile patrâte, din care apoi cea mai mare parte e séu pamentu sterpu séu rovinosu si care cu tote aceste sustiene pre acésta mica aria dupa datele statistice dela 1859, 4,671,187 de suflete, pe cându Transsilvani'a noastră care are 1102. □ nu are nici trei milliône de suflete. Si apoi Belgiulu nu numai ca sustiene atâtea suflete pe ari'a sea, ci e si o tiéra avuta, pentruca elu e o tiéra de cele rare, in care venitulul statului e mai mare decâtu spessele, o tiéra cu credite in afara, e un'a dintre cele mai civilisate in Europ'a. Si ce au radicat pre tieruti'a acest'a la o vedea, la o stare asiá mare? Industria. Se facemu o scurta si fugitiva privire numai preste vre-o câti-va rami ai industriei belgiane si indata putemu vedea viétia ce da ea unei tieri, unde e cultivata de ajunsu. Vomu vedea indata la ramulu celo mai vechiu de industria in Belgiu, la pandiariu ca in an. 1856 au importatu 144,900 mági de inu, si au esportatu tieseturi 69,170 mági afara de alti articuli precum: damastu, atia, atia de batistu, dentele, care tote aducu la 617,250 taleri (925,875 f. v. a. in argintu) pe anu. Industria de lana lucra pe anu câte 160,560 mági de lana in pretiu de 8 milliône si jumetate de taleri; mârfile scóse din lana aducu cu esportu si cu ce remâne in tiéra 21 milliône de taleri. Palarii se espórtá de 93,300 taleri. Arme de câte 3 milliône de taleri pe anu s. a. s. a., care tote aducu bani, din cari de o parte se producu alte isvóra de bani si de all'a se sustienu ómeni cu sutele de mii (cam 314,812 lucratori intre cari 40.673 de femei, afara de fabricanti si industriasi, cari sue la 114,750 de individi cu ai loru).

Dar lucrulu nu se termina aci, pentruca pentru vinderea si esportarea articulilor produsti de industria trebuie ómeni, si aceia suntu negutiatorii pe uscatu si pre mare, carii inca se impartasiescu de bunatatea industriei; si in fine la toti acesti'a le trebuie nutremente, care cu câtu se potu castigá mai in apropiare cu atât'a suntu mai bune. Bun'a stare finantiala inlesnesce inventiunile si prin urmare si de acelea,

care suntu in favórea agriculturii. Asiá nu e de miratu, cându audimu, ca in tier'a cea stérpa si rovinosa se cultiva pamentulu totu mai multu si mai multu prin gunoitu si se face roditoriu.

Amu puté si amu fi potulu aduce multe eseemple de acestea in favórea industriei cum e d. e. Oland'a, Saxoni'a, Bohemi'a s. a. dar cu deosebire Elveti'a, care ni aru dá asemenea rezultate, scopulu nostru insa nu e sa facemu statistica, ci ne este si ne a fostu sa aretamu adeveratele consequintie ale industriei celei adeverate.

Voru fi multi, cari voru dá din umeri séu din capu, zimbundu si dicendu, ca ce deosebire e intre noi si Belgiu? Belgiulu lánge mare, petrunsu de dóue riuri insemnate si canale, mai departe cu drumuri de feru, nu-lu putemu adace de comparatiune (asemenare) cu tier'a noastră. Noi nici nu preindemu se fimu tocmai unu altu Belgiu. Amu putea sa ne multumimu si mai cu pucinu, cu tote, ca numai marea ne lipsesce iar in celelalte, candu amu fi asiá departe încátu industria noastră se fia realitate, atunci amu fi mai favoriti póte decâtu si Belgiulu. Pentruca noi nu avemu o Anglia cu industria colosala de asup'a capului nostru, nu avemu de tote partile Olanda, Germania si Franci'a cu industria eara dezvoltata, ci avemu unde avemu mai multu, o Ungaria in care insa acum se desamurtiesce elementulu acest'a de viétia si incolo ne sta orientulu deschisu. De o concurentia fiitoare a ne teme aru fi o superstitiune, pentruca cine póte sei inainte, ea din tierile aceste multe, care se pregatescu de a fi industriasi, care va lifer'a fabricate mai bune. Se nu scapamu din vedere si cualitátile tierii noastre, carea are atâtea feliuri de produse si apoi vomu aflá, ca industria tierii noastre va putea produce lucruri mai efine, decâtu tierile, cari voru fi silité a enmpará cu bani scumpi productele cele crude in tiéra straina si in fine sa eugelamu si la impregiurarea, ca in tier'a noastră se potu produce articuli, cari se voru putea esportá si către apusu in tierile déjà cu industrii.

Nu e specialitatea noastră si de aceea nici nu vomu se intramu mai aduncu in cestiune, lasandu dloru de specialitate meritulu acestui ramu de sciintia, si ne restringemu a dice, ca nice o escusa si nice o temere nu póte sa vina spre impedicarea tinerei noastre industrii. Ba amu vediutu ca ea póte avea unu viitoriu stralucitu, ca ea ne póte dá si unu negociu mai viu si o agricultura mai radicata si mai productiva.

Pentru-cá sa potemu capet'a insa individi de acci'a, cari se fia in stare de a ne radica industria la gradulu de care amu vorbitu, sa ingrijimu, ca tinerii nostri meseriasi sa nu-si aiba numai Orasti'a séu Clusiu de met'a esperintieloru loru, ci se ingrijimu, ca ei sa ese in afara sa se faca cunoscuti etabilisemintele cele mari si peste totu cu comerciulu ce domnesce intre popórele inaintate in privinti'a acest'a.

Atunci vomu vedé, ca esperinti'a acest'a e capitalu, de si idealu insa in stare de a produce pre celu realu.

Ajungsi odata Romanii, ca sa se bucure in adeveru de realisarea acestoru dorintie (care eara sa nu le asceptamu sa se faca in 24 de óre), voru avea si respectu dela celelalte natiunalitati. Atunci nu se voru mai plánge, ca nu li se respectéza limb'a si celelalte drepturi!

Ardelenii si calea ferata.

II.

(M. B.) Atâtea interese atâtea pareri si atâtea amu poté dice — intrige au venitu in colisiune la desbaterea liniei ferate pentru Transsilvani'a, câtu Comissiunea de atât'a tempu nu numai ca nu si-au asternutu elaboretele sale inaintea casei întregi, ci ea insasi nu si-a finitu de totu elaboratulu prin urmare pentru calea ferata Transsilvani'a va trebui inca sa ascepte unu, séu doi séu Ddieu scie inca câti ani.

Sî amănarea acéşt'a d'ora nici nu e asiá mare reu pentru Români, precum se vede a fi.

Nu demultu vorbi în jurnalulu acest'a despre calea ferată a Transsilvaniei, sî amu descoperitu folósele ce se potu asceptá dela drumulu de feru, insa n'amu atinsu nimic'a despre o impregiurare ponderosa.

Ce e dreptu, drumulu de feru aduce folóse necalculabile unei tieri: comerciulu, industri'a, economi'a, puterea materiala sî spirituala voru luá unu sboru mai innaltu, sî tier'a acéşt'a se pôte pface cu tempulu în Belgiu sîu Hollandi'a pentruca are tóte mediulócele, cari se receru intr'o tíera industrială. Numai un'a lipsesce: mân'a muncitóre!

Acolo, unde industri'a prinde odata radacina, nu se pôte asceptá in florirea ei, déca va fi lipsa mare de ómeni lucratori, deci urméza de sine, ca cu tempulu trebuie sa se immultiésca sî poporimea în tíera, insa nu pe calea ordinaria prescisa de insasi natura, ci prin imutare sî asiediarea strainiloru în tíera.

Transsilvani'a în referintia cu alte tieri din monarchia, are o poporatiune de totu rara; cáci pecandu în unele locuri pe o mila de pamentu cadu celu multu 2817, în altele sî numai 1276 de suflete: pe atunci intr'alte tieri precum în Boemi'a, Silesi'a sî Veneti'a, în aceste tieri industriale, totu pe o mila de pamentu cadu 5503—7671 suflete; prin urmare nu e cu potintia, ca poporatiunea cea slaba a Traassilvaniei sa fia destula spre suplinirea poteriloru trebuincióse la industria, ci ea va cresce, ea se va sporí intr'unu modu estrordinariu, strainii cei muncitori se voru asiediá pe pamentulu celu scumpu alu Transsilvaniei.

Sî va fi urmarea?

Aceea cá locuitorii Traassilvaniei, baremu partea cea mai mare, voru ajunge la sépa de lemn!

Sî pentru ce?

Pentruca poporimea Transsilvaniei préfiresce a lucratu sî lucra numai atát'a, cu cátu se pôte sustiné o familia, sîu în casulu celu mai bunu atát'a, din cátu sa-si póta pune putinu de o parte; sî fiindca productele lor n'au unu pretiu asiá de mare, pe lánge care aru avé sî ceva dobenda: firescu lucrú, ca ei nici ca nesuiescu a produce mai multu decátu au lipsa ne'ncungiurabila. Déca insa voru vení strainii, productele voru avé mai multi cumperatori, locuitorii din tíera contandu la dobenda sî voru vinde cu pretiu bunu nu numai bucatele ce nu le va fi spre reu, ci sî mostele, cugetandu ca au facutu térgu bunu.

De acéşt'a sa feréscă Ddieu pre Români nostri; cáci déca si-au vendutu mostele, si-au vendutu patri'a. Alu cui e pamentulu, a aceluia e sî patri'a în altu intielesu, sî cei fára pamenturi — precumu bine dise Redactiunea „Telegrafulu“ în anulu trecutú — voru devení proletari. Sî acésti'a aru fi mare nefericire pentru Români din Transsilvani'a!

Deci n'avemu ce ne plánge asiá tare asupr'a reprezentiloru Transsilvaniei pentru ca nu potura efeptuí punerea în lucrare a cladiriloru pentru unu drumu de feru; insa în anulu viitoriu sîu mai tardíu se va intemplá de síguru.

Mai avemu inca destulu de a luminá pre poporu, sî a-lu prepara la o accidintia cá acéşt'a.

Noi suntemu unu poporu numai de eri alaltieri, decandu incepu a se interesá de noi guvernulu sî celelalte popóre; suntemu inca neesperti, sî neinvetiati pe carier'a cea nóua a comerciului sî a industriei; deci usioru se pôte ca strainii voru scí exploata nesciinti'a nóstra spre radicarea intereselor sale.

Tier'a acésta a fostu cá o fecióra neatinsa de mánile cele puternice ale istetímei industriale, sî déca parintii acestei fecióre la maritarea ei nu voru fi precugetatori, e téma mare ca incredintiarea ei cu acestu mire strainu sî necunoscutu va casioná perderea nu numai a mostei, ci a familiei intregi.

Deci tóta intieleginti'a romána are datorintia santa de a lati cátu se pôte mai tare ide'a aceea între poporu, ca mostele sa nu le venda strainiloru nici cu unu pretiu, ci mai vertosu sa se silésca insisi a cumperá mosti dela straini, cáci la din contra turm'a va fi incungiurata, candu va suná ór'a de demanétia, sî va fi ucisa inca innainte de ce se voru tredi pastorii din somnulu celu dulce din diorii de diua!

S a b i i u în 17 Februaru. Audímu, ca Sinodulu Bisericei nóstre greco-orientale din Ardealu de síguru se va conchiamá pe 22. Martiu a. c. calendariulu nostru. —

S a b i i u în 18 Februaru. C o m i t e t u l u A s s o c i a t i u n e i transsilvane etc. tinú astadi, dupa intrerumpere de cinci luni, siedinti'a se alunaria. Panacandu, dupa pro-

missiunea on. Secretariatu vomu fi în stare a comunicá protocolulu siedintiei în totu cuprinsulu seu în numerulu venitoriu, antecipámu numai, ca obiectulu principalu a fostu impartirea stipendiiloru deschise de Associatiune. Sî anume stipendii á 100 f. s'au applacdatu juristiloru: B r a n i s c e, S t r a j a n u, S c h i a u, C h i c e a, C a n d r e a din Sabiiu, sî L a z ' a sî N e c h i t ' a din Pest'a; ear stipendii á 50 f. gimnasistiloru I s a a c u, B e n ' a, I e r. G e a j a, M i c u, O l a r i u, M u r e s i a n u (fiulu poetului). Protocolulu, cum díseramu, în nr. celu mai de aprópe.

S a b i i u în 18 Februaru. „Concordi'a“, aduce în nr. 13 unu articulu din Timisiór'a, subscrisu de d. A n d r e i u M o c i o n i, care-lu reproducemu în cuprinsulu lui intregu cu atát'a mai vertosu, cáci sî noi totdeun'a acésta programa politica o-amu urmatu. Eata articulu insusi:

T i m i s i ó r ' a 4/16 Februaru 1864.

De candu amu pasítu pe calea politice, condusu de zelulu spre a inaintá sî din partea mea caus'a natiunei nóstre, recunoscu, ca cea d'antáiu necesitate este: unirea morala sî intelectuala a natiunei nóstre intregi. La acéşt'a se cere buna contielegere sî fratieta între noi toti, prin urmare eschiderea fie-carui scopu particulariu, tinendu-mi singuru unu scopu inaintea ochiloru, adeca: inaintarea folosului natiunei nóstre.

Directiv'a acéşt'a, ca mediloculu celu mai síguru, ba debuie sa dícu, celu uniculu aptu spre a combate pedecelu nenumaravere ale contrariiloru nostri, fu totdeun'a, sî este sî acumu: credeulu meu. Acest'a m'a condusu sî me conduce a imbratisiá tóta natiunea nóstra, adeca pe toti fratii nostri, conlucrandu, provocandu, rogandu pre fie-care, ca fratieta acéşt'a, s'o imbratisiamu, s'o intemeiamu, sî s'o intarimu cu cementulu celu nedespartiveru alu unicului scopu alu vietiei nóstre: alu inaintárei causei nóstre natiunale.

Dícu fratieta, sî intielegu sub acestu cuventu acelu legamentu moralu, care fára privire la starea fia carui romanu, sî fára privire la religiunea ce o marturisesce unulu sîu altulu dintre fratii nostri, sa opereze contopirea ideiloru nóstre natiunale.

Insa dorere, ca fratieta acéşt'a, din partea unor'a conationalisti ai nostri, precumu ne convingemu din dí în dí mai multu, nu s'a intielesu, astfelu; ci s'a explotatu, sî se explotéza sî acumu spre ajungerea scopuriloru particulari, scopuriloru, carii tragu dupa sine desbinarea poporului nostru, pre care, daca ni jace la anima adeverat'a fericire a lui; suntemu datori a-lu desceptá, sî a-lu cultivá, cá sa póta pri-cepe chiamarea sea, sî drepturile sale; eara nu a-lu desbiná.

Repetezu dara cu adunca dorere, ca unii dintre fratii nostri cauta airea fericirea poporului nostru; din nepricepere sîu din alta cauza, nu vréu sa cercu. Destulu ca în Ungari'a, sî în Banatu, se facu miscári numai sî numai între poporulu romanu, spre parasirea religiunei orientale.

Eu dara, ca Romanu, nu potu sa nu facu atenti pre midilicitorii acestoru intreprinderi, la sentinti'a lunei cultivate, carea, multiamimu sórtei se uita sî la noi, sî carea în analele natiunei nóstre va insemná actulu acéşt'a, ca o pata a nematuritatei nóstre.

Fratii mei! Mi-sangera inim'a, candu privescu la agitatiunile aceste, pe candu noi alii neintreruptu punemu tóte poterile spre a ajunge la folósele morale sî natiunale ale natiunei nóstre. Lasati-ve dara fratii mei! lasati-ve de faptele aceste daunose pentru natiunea nóstra; si va apucati de ajutarea sî cultivarea poporului nostru, care se lupta cu fómatea sî jace în nesciintia. Adoperati-ve, cá sa formámu cu totii unu trupu moralu petrunsu de uniculu spirit: d e b i n e l e n a t i u n e i.

Noi Romanii din monarchi'a austriaca suntemu, peste totu luandu, materialuminte seraci. Cu multu mai pucina a-vere posedemu, de cátu amu fi în stare a ajutá pre poporulu nostru în atát'a cátu sa nu piéra de fóme.

Cu dorere dara nemarginita cautu la seraculu nostru poporu, care în fómatea de acumu patimesce fára a poté desceptá compatimirea fratiloru nostri de dincolo de Carpati, cari arata o nepasare de densulu, ne indurandu-se pána acumu nici cu unu denariu spre ajutarea lui.

Nepasarea acésti'a e cu atátu mai batatória la ochi sî dorerósa, cu cátu e de comunu cunoscutu, ca de o parte starea ast'a misera fuse de mai dese ori descrisa în foile nóstre, eara de alta parte, ca în Romani'a, în anulu trecutú fuse recolt'a (secerisiulu) atátu de indestulatória, cátu nu e-rá locu spre a aduná bucatele.

În fine debuie sa marturisiu, ca lumea culta se mira, ca fratii nostri din Romani'a nici ca privescu la noi, candu

ne aflăm în meseria, pe când ei, din alta parte, provoacă pre compatrioții săi la ajutorirea străinilor, adică a Polonilor, și pe când Magiarii din România, de-si foarte pucini, pentru ajutorirea fraților săi Magiari de pe aici, carii asiderea se afla în aceeași stare, conferă denariul ajutorului pe altariul națiunii sale.

Andrei Mocioni

De lângă Sighișoara în 27/15 Februarie 1864.

Ve spunu dreptu, Domnule Redactor! ca când mi-au venit a mână nr. 10 și 11 din „Tel. Rom“, m'amu machinitu din adânculu inimei citindu între altele și „cuventulu in caus'a-Ve propria“ în care a-ti aretat, ca câtu de micu e numărulu comunelor române abonate la diuarele naționale politice, și respective la „Tel. Rom.“ D-Vóstra în acelu articolu a-ti aretat toate acelea, cu care s'aru poté și nu s'aru poté escusă comunele de cetirea diuarelor, și adică diserați, ca poté se voru escusă cu aceea, ca sunt serace, n'au bani, că sa mai deie și pe diuare.

Asiá e, Domnule Redactor! dar caus'a acést'a în pre pucine locuri 'si afla escusare; căci după cum scimu, nici noi Românii nu suntemu tocmai asiá de seraci încatu sa ne plângemu, ca n'avemu bani se tinemu nici macaru unu diuariu. Ast'a aru fi unu ce camu cu rusine, cându ne-amu escusă totu numai cu aceea ca suntemu seraci. Nu, Domnule! nu seraci'a face ast'a, ci partea cea mai mare e aceea ce a-ti disu DVóstra: ne p a s a r e a; căci ast'a e caus'a relelor, apoi de aru fi seraci'a eu dicu, ca aru infrânge și trufia; ceea însa dorere—nu se prea vede. Apoi ca Românii (saténii) nu întielegu ce citescu, nu e destula cauza de escusare, căci în fia-care comuna, se afla, dupacum amintirati, câte unu preotu, unu invetatoriu și unu notariu, ba ici coale alți inteliginti; acesti'a credu ca a venit tempulu sa scia citi nu numai cu literele chiriliane, ci și cu ale strabunilor nostri; aceia credu ca voru pricepe, deca nu totu, macaru meduv'a cetirei, și acesti'a voru spune celorlalți, cari nu pricepu.

Eu credu, Domnule Redactor! ca nu va fi de prisos, cându voi aminti și aceea ca s'aru cuveni, că în fia-care comuna sa se afle câte unu felu de casina, unde toti ómenii (saténii) cei mai destinsi și mai esperti sa se adune, și acolo cu preotulu, invetatoriulu și notariloru sa converseze și sa se consulte la olalta din diuare și alte cărți folositóre și de interesu poporului nostru. Dar apoi cându sa se faca asta conversare? Atunci, cându Românii sateni n'au de lucru, și cându e ast'a? Eu voi spune: în serile cele lungi de ear-na, pe care foarte multi le petrecu cu somnulu, și cu lenevirea și cu povesti foarte nefolositóre. V'er'a, pe tempulu lucrului nu potu, dar apoi Dominec'a ce facu ómenii nostri? ast'a o scimu cu totii, ca multi petrecu cu somnulu ceea-ce fatia cu ostenel'a de preste septemána se poté esplicá—dar apoi multi, foarte multi cu petreceri necorespondiátore, care nu numai ca nu folosescu, ci adeseori strica.

Domnule Redactor! Eu credu, ca de aru fi seriozitate, toate greutátile s'aru învinge, n'aru fi seraci'a, cu carea sa cercámu a ne escusá mai la un'a mai la alt'a. Aru fi de doritu și aru fi venit tempulu, că cu seraci'a fisica dimpreuna sa alungámu din vetrele noastre și seraci'a culturei, a civilizatiunei, și atunci vomu vedé, ca mergu toate spre bine. Aru fi de doritu, că macaru acum sa lapedámu lucrurile intunerecului și sa ne n'bracámu în arm'a luminei, și sa ne silimu cu totii a ne pregati unu fiitoriu mai fericite pentru noi și fiii nostri.

Varietáti și noutáti de di.

(Dar u i m p e r a t e s c u.) Maiestatea Sea Imperatulu a'daruitu pre capitanulu Eder, carele aduse trofee de danese la Vienn'a și cărui'a i se puscase în bataia calulu de sub dânsulu, altu calu pretiosu, dându voia capitanului, a si-lu alege după placu din grajdurile imperatesci. —

(D e m n u d e i m i t a t u.) În Naseudu,—acést'a comuna brava româna, carea 'n timpurile din urma a luat unu sboru atât de frumosu,—s'a serbatu după „G. Tr.“ în 7. Februarie unu balu, precum și o petrecere populara, din cari resultasera că venitulu curatu de 155 fiorini 5 xr. ce au sa formeze temeiulu unei fundatiuni pentru adăpostirea studintiloru seraci la casa de bóla. Auctorii acestei fericite idei, ce face atât'a onóre celoru ce o concepura, au fostu dd. Basiulu Petri și Florianu Marianu, ear sprijinatorii ei per excellentiam dd. Aless. Bohatielu și Filipescu. Onóre tuturor celoru ce au ostenitu, în ori ce modu, spre acestu scopu frumosu! Ear junimea româna convinga-se prin astfelu de fapte nobile totu mai multu și mai multu, ca are o mama sincera și doioasă: națiunea!

Principatele române unite.

I a s i 10 Februarie st. v. 1864. Sciu ca vei fi asce-

platul de a-ti referi câte ceva și despre impregiurările noastre de aicea, cu toate ca cestiunile cele mai vitale a le tie-rei, cu care se ocupa Guvernulu nostru, le vei fi aflatu în jurnalele din Bucuresci; prin urmare-ti voi dá numai óresi care detaiuri relative la situatiunea acelu cestiuni, cu care este ocupata tier'a intréga:

Dupre scirile ce le avemu mai multu, au mai pucinu positive prin firulu electricu, atât'a scimu, ca în sferile guvernamentale, și în regiunile mai înalte, ventulu bate și pe aicea a resboiu, și încă a resboiu seriosu; ca după cumu vedemu tota actiunea Guvernului este de a concentrá trupele pe la diferitele puncte strategice în apropierea Dunarei, care se fortifica mereu, asemenea din arsenalulu Romaniei se încarca neconținut munitiuni de resbelu; toate acestea ne insufla și noue o grija serioasă, mai alesu ca vedemu, ca atât'a activitatea Guvernului, câtu și voturile Camerei de imprumuturi și credite extraordinare, cari ni se paru a fi menite pentru asemenea operatiuni: înfiintierea gardei naționale încă e la ordinea dilei, și Guvernulu se ocupa și de acést'a cu tota seriozitatea, toate aceste preparative provinu mai cu sêma de acolo, ca Pórt'a otomana au statu pâna acum într'o continua ne încredere fatia cu Guvernulu român, care s'au opusu la pretensiunile ei de a-i recunósce unu dreptu de reciprocitate și de juridictiune, ce i-au placutu a invocá ca aru ave după titlulu ei de putere suzerana asupra Principatelor; prin urmare Guvernulu au trebuit sa-si ia precautiuni mai de nainte în puterea autonomiei cu escluderea a vre unui amestec în trebile tieriei din partea Pórt'e, și actulu celu d'antâiu în afacerile interioare au fostu secularizarea mosteloru monastiresci, care se vede ca curtii suzerane nu i-au fostu după gustu, și voiesce acum a pasi cu violintia în contr'a Principatelor; căci după scirile ce le avemu din afara Pórt'a aru fi transmisu poteriloru europene o nota, prin carea arata, ca preparativele extra ordinare de resboiu, ce se facu în Principate, ceru de urgentia o solutiune, și totu odata aru fi declarat, ca daca poterile n'aru luá o otarire, ca va fi silita că sa puna în miscare armat'a sea spre a ocupá Principatele; însa Guvernulu scie prea bine, ca Pórt'a nu poté sa faca o asemenea interventie fără invoirea tuturor poteriloru, și chiaru ea aru trebui sa fia cea d'antâiu, care se respecteze tractatele fatia cu Principatele.

În supositiune dar, ca Curtea suzerana aru procede la asemenea interventie fără consimțimentulu celorlalți poteru, aru fi o di fericita pentru Principate, pentru ca în aceeași di s'aru proclamá independintia Romaniei, și numai puterea armelor aru decide Pórt'e, titlulu ei de putere suzerana asupra Principatelor.

Cu asemenea procederi din partea Pórt'e, care nu voiesce alt'a, decatu a-si pune în lucrare politic'a anterioara din Principate; me esplicu! Turciei nu-i poté perí rávn'a de a mai face din biét'a Romania dóne pasialicuri acumu cându întregimea teritoriulu ei după parerea Sea este garantata mai multu sau mai pucinu de poterile europene, — și nu-i poté perí nici dorint'a de a mai face din Principate dóne gradinutie ale Zarigradului, din care împreuna cu fanariotii și cu Prelatulu loru din Constantinopole sa mai póta stórce veniturile mosteloru dise inchinate, și meditéza încă în estasurile opiului la umbra unoru adunări separate convocate, nu după vointia naționala, ci după unu Hatisierifu, cu misiune de a alege Domnitorii și a merge apoi la Constantinopole sa serute pulberea de sub picioarele Sultanului, pentru de a-si poté dobandi firmanulu de investitura, care va ramane o suvenire trista în analele istoriei din Moldo-Romania. La revedere pâna la alta ocaziune! A.

Bucuresci. Imprumutulu de 48 mill. de lei nu s'au încheiatu cu cas'a Lefevre, ci cu „bank otoman“. Ministrulu de finantie Stege si-au retrasu în urm'a acestei întempleri demisiune.

Prospectu politicu.

Diplomat'a sa vede a fi acumu foarte activa în caus'a Dano-germana. Angli'a au începutu de unu tempu încóce a miscá toate petrele spre a pune la cale o conferintia, în care sa se póta deslegá cestiunea flotanta. Toate poterile, care au subscrisu protocolulu de la 1852 suntu invitate în privint'a acést'a în metropolea anglica Londonu. Unii vreu sa scie, ca planulu acést'a de conferintie nu aru fi purcesu de adreptulu dela cabinetulu din Londonu, ci midiolocitu prin poterile mari germane. Press'a din Vienn'a scie sa ne spuna ca, și Dani'a aru fi invitata la acést'a conferintia. Ea ne spune, de și sub tota rezerv'a, lucruri interesante despre sensatiunea ce au facutu invitarea acést'a în Copenhag'a. „Propunerea despre conferintia sau impartasitu oficiosu în 22 Fauru n. cabinetulu danesu, și adică în unu modu batatoriu la ochi, declarandu

lordulu Russel, ca onórea Angliei se afla angagiata in caus'a realisărei acestei conferinție. Déca cumv'a Dani'a astépta ajutoriu dela Angli'a in casuri estreme, atunci Dani'a se nu se cugete nici unu momentu, ci si tenda man'a la o ultima cercare de impaciuire, pentru-ca altmintrea Dani'a iea in fatia Europei intregi tota responsabilitatea resboiului asupra-si. Ministrulu Monrad indata sa fia alergatu la regele spre a-si dá dimissiunea si a-lu svatui a-si alege altu cabinetu. Regele inse dori mai întâiu, ca Monrad sa-si adune colegii, sa tiena unu consiliu si se-i propuna unu modu de procedere. Presiedintele Consiliulu de ministri (Monrad) convocă, ministeriulu, elu si Quade se pronuntia pentru conferintia, declară inse, ca elu, Monrad sub impregiurările de fatia numai pôte stă la gubernu. Consiliulu se disolva fâra de vre-unu resultatu.

Tôte acestea s'au intemplat intr'o di, in carea di sér'a ambassadele englezu cerea respunsu. Insusi regele sa-si fia esprimitu dorintia de a vedé odata pusu capetu versariiloru de sange, cu tôte ca elu, adeca regele, cá principe constitutionalu nu pôte face nimic'a fâra de ministri responsabili. Ajutoriulu cerutu din partea Daniei in Stokholm, Petropole, London si Paris nu se da, din cauza ca puterile aceste inca nu afla motivu, de a pasi cu ajutoriu pentru Dani'a, de ore ce atâtu Austri'a câtu si Prussi'a assigura neincetatu integritatea monarchiei danese.

In privintia conferintiei de mai susu curgu de altmintrea fôrte diferite sciri. Unele diuarie abea credu in realisarea ei. Caus'a o adscriu unii Franciei, carea aru avea sa-si isbandesca asupr'a Angliei, altele inse o cauta chiaru si in purtare Prussiei. O epistola din Berlinu luminéza incatu-va impregiurarea acést'a, supunendu ca missiunea lui Manteuffel la Vienn'a aru fi de alta insemnatate si adeca de a cercă pe Austri'a se véda ce aru dice cându Prussi'a si'aru incorporă siesi cele dóue ducate in cestiune. Se dice mai departe, ca cercările lui Manteuffel au fostu tôte fâra resultatulu doritu. Elu inse se aiba insarcinarea de a cercă sa reesa baremu cu rezultatele urmatóre; radicarea Rendsburgului la rangul de fortaretia a federatiunei si prefacerea Kielului in unu portu iarasu alu federatiunei. In casulu acést'a garnisónele atatu in un'a câtu si in alt'a aru fi prussiane.

Mai bine venitu aru fi Prussiei pôte nerealizarea conferintiei. Acést'a si pentru aceea, căci déca se aduna conferintia si integritatea Daniei se sustine, atunci castigulu pentru Prussi'a care sa fia, de ore ce ea in totu tempulu resbelulu acestui de fatia nu au seceratu prin armat'a ei vreo gloria, cu care sa se póta laudă baremu inaintea lunei si sa póta maguli pre poporulu prussianu.

Din Londonu mai aflămu, ca ministrulu Palmerston au dechiaratu in urm'a interpelatiunei din partea lui Manner: „Prussi'a assigura, ca invasiunea in Lütland'a s'au facutu incontr'a instructiuniloru positive. Maresialulu Wrangel va priimi pentru acést'a o infruntare; cu tôte acestea din privintie strategice remâne Kolding ocupatu. Poterile mari germane recunosc in tractatulu de Londonu“.

Din Itali'a aflămu de concentrari de trupe numeroșe la marginile Venetiei, la Mincio, in numeru cam de vre-o 25,000. Asemenea se vorbesce despre alte trupe, care se fia asediate la Po iar aprópe de marginea austriaca, precum si despre mai multe bataliuni de garda nationala mobilisate pentru de a fi postate cá reserve in apropierea Venetiei.

Din Greci'a eara audimu de miscări tumultuóse. Ele de astadata nu sunt de natur'a celora de sub regele Otto, ci resbunarea lor se versa de astadata asupr'a fanarietiloru. Eata cum ne descrie o corespundiutia a Pressei de Vienn'a unu tumultu din díele trecute: „Fanariotii—Greci din familii insemnate, crescuti cu spesele portiei in Constantinopole—sunt urgisiti in tóta lumea si nu-i iubesc nimenea nici aici in Aten'a. Ur'a acést'a e fôrte drépta pentruca acesti fanarioti sunt cosacrati in tôte intrigele turcesci, ba de multe ori ei au fostu chiaru urditori acelor'a. Acesti fanarioti intre ru rassa turcesca in crudelitate si in tôte patimile unui oriental. Fói'a liberala *φως* (lumin'a) au inceput in díele din urma a atacă familiile fanariote si cu deosebire pe a Maresialulu de curte, Sutzos, carele inca se trage din familia fanariota. In decursulu articuliloru se admonéza regele a se feri de svatitori din cast'a acést'a, care „nu are nimic'a santu“.

Corespondintele dice mai departe ca de si nu pótu aproba articulii incatu ei atingu persón'a dlui Sutzos, ii aprobeza totusi in principiu. Pentruca Sutzos, carele au fostu si sub regele Otto si carele purtă masc'a de partinitoriu alu regimului au fostu acél'a cerele lu sapă mai tare.

Articulii au facutu sentatiune mare; fiulu lui Sutzos locotienente la cavaleria si resbună pentru insultele asupr'a tatasen, batendu si mai omorendu pre redactorulu foiei libérale

in biroulu redactiunei. In urmă scirei acesteia studenti si poporu s'au adunatu de tôte parti si incepura a batjocori si finerá pre domnisorulu Sutzos. Acest'a scóse sabiá si rani mai multi ómeni. Cu acést'a au turnatu uleu pe focu. De tôte partile se repetiéu strigatele: „josu cu fanariotii!“

Tênerulu Sutzos fu in urmă acestoru scandale arestatu. Publiculu insa adunatu cum erá s'au dusu pâna dinaintea castelului regescu. Acolo se repetiescu strigatele „sa trăsca regele!“ si „josu cu fanariotii!“

O deputatiune intra in castelulu regescu si espuse regelui totu ce au facutu Sutzos. Regele promissa cercetare stricta in caus'a acést'a si cu acést'a se incheia tóta dram'a, déca nu cumv'a numai o parte din ea.

Fiindca fratii nostri de peste Carpati inca au de facutu cu fanariotii, potu se iea si din Greci'a lectiuni cum au de a se purt'a cu ei.

Mai nou.

Din Galiti'a se repetiescu scirile neodichnilóre. Nisce cercetări facute nu de multu se fia datu rezultate de totu serióse. Din fassionile celoru prinsi nu se pôte scóte multu, dar chartiele aflate luminéza lucrulu fôrte bine, pentruca din ele este invederata organizarea unui regimu secretu estinsu preste tóta Galiti'a, in urm'a cărei organizări sa fia tôte gat'a spre o erumpere la tempulu binevenitu. In aceste châtii Galiti'a e privita, ca parte integritóre a Poloniei si se numesce parte a Austriei ce i s'au fostu venitu, cânda s'au impartitu préd'a. Tóta tiér'a e impartita in cercuri nationale, cari si-au antistii lor; Leopolea si Cracovi'a si au capitani cetátiloru lor. Resultate interesante dedú cercetarea facuta la unu sculptoru, la care se află inlauntrulu unei figure de gipsu, o instructiune dela regimulu nationalu. Patri'a, se dice in acea instructiune, e in resboiu. Fia-care antiste e unu soldatu, care sa afla la unu postu greu. Déca cumv'a se retrage de la primirea unui astfelu de postu e unu desertori si aci nu potu sa fia desertori.

Si o tipografia secreta inca s'au aflu. In fine unele scripte secrete s'au aflu in Cracovi'a, din care se vede, ca toti acei harnici de a purta arme sunt provocati de a luá parte la insurectiunea ce se ascépta.

La fiulu unui fostu consiliaru de Gubernu, s'au aflu unu mandatu alu regimului nationalu, in urm'a carui, pâna in a. 8 Ianuariu tóta conscriptiunea barbatiloru dela 20-50 de ani se fia gat'a, asiá incatu in 1 Februaru se póta esi in câmpu. Tóta populatiunea e impartita in trei clase: in de acei carii potu servi—in de acei, carii din cause de slabiciuni si detorintie casnice nu potu servi si in straini. Femei si barbatu sunt provocati a depune sculele lor de aur si argintu pe altariulu patriei, pentruca sa se póta bate monete nationali polone.

Se mai spune si de unele planuri strategice aflate in urmă cercetariloru si de intentiunea de a intinde rociulu acést'a revolutunariu pâna la Ungari'a.

Principele Sapiha au telegrafatu familiei sale din Iasi, ca au scapatu norocosu preste fruntariulu austriacu.

O deputatiune colossala din Schleswig, de 1600 membri, parte alesi, parte voluntari, predete ducelui Fridericu o adresa, in carea se dice, ca Schleswig-ulu numai densului va sa-i fia supusu. Ducele respunse, ca nu se va lasá de dreptulu seu nici candu. — Diet'a imperiala din Dani'a dice in adres'a sea: Unia nóstra mangaiare e, ca regele apera libertatea si nu va a se slabi Dani'a, lasandu-se de uniunea cu Schleswig-ulu. Contămu la aceea, ca resboiulu se va continuá cu energia. — Generalulu Wrangel sa-si fia datu dimissiunea. „Memorial diplomatique“ spune, ca Franci'a si Russi'a au priimitu propunerea unei conferintie in privintia causei danese. — In Montenegro iar ferbe mai tare.

Preturi de piatia

din Sabiu, Marti in 14/26 Februaru 1864.

	fl.	xr.
Grăulu de frunte, galét'a nemt. (Metzen) *)	3	73
„ de midilocu „	3	47
„ de códa „	3	20
Secar'a galét'a nemtiésca (Metzen) *)	2	33
„ de midilocu „	2	27
„ de códa „	2	20
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen) *)	1	73
„ de midilocu „	1	67
„ de códa „	1	60
Cucuruzulu galét'a nemtiésca (Metzen) *)	2	20

*) 3 galete nemtiesci sunt 2 galete ardelenesci.